

Punkt 6.

Orientering om fremrykket evaluering af førtidspension

2017-045109

Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen fremsender til Beskæftigelsesudvalgets orientering den fremrykkede devaluering og præcisering af lovgivning om tilkendelse af førtidspension

Beslutning:

Til orientering.

Sagsbeskrivelse

Formålet med nedenstående orientering er, at give et kort overblik over den evaluering, der er igangsat 5 år efter reformen om førtidspension og fleksjob blev indført, samt give en kort redegørelse for den lovændring i pensionsloven der er foreslået, - som led i evalueringen.

Førtids- og Fleksjobreformen blev vedtaget med virkning fra 1.1.2013. Reformen indeholdt en stramning af reglerne for tilkendelse af førtidspension, samt mulighed for ansættelse i fleksjob i et meget begrænset timeantal. Reformens mål har været, at de borgere der er længst væk fra arbejdsmarkedet, får mulighed for at få en tilknytning til arbejdsmarkedet. Ressourceforløb blev endvidere indført som et nyt redskab til at udvikle arbejdsevnen. Målgruppen for resourceforløb er de borgere, som har komplekse problemer der kræver en helhedsorienteret og tværfaglig indsats, og hvor en beskæftigelsesrettet indsats ikke alene kan fremme arbejdsevnen.

Konkret betød Førtids- og fleksjobreformen, at der pr. 1. januar 2013 blev indført:

- Regler om at der som udgangspunkt ikke kan tilkendes førtidspension for personer under 40 år. Derudover er udgangspunktet at der skal gives en indsats i et resourceforløb, før der kan tages stilling til førtidspension. I reglerne er dog indskrevet en undtagelse fra både alderskrav og krav om resourceforløb, for de borgere som er alvorligt syge og handicappede.
- Indsats i form af resourceforløb, med en varighed på mindst 1 år og højst 5 år. For personer under 40 år kan der endvidere bevilges flere på hinanden følgende resourceforløb. I resourceforløbet får man en koordinerende sagsbehandler, og skal tilbydes et helhedsorienteret forløb med en kombination af indsatser efter beskæftigelsesloven, sociale eller sundhedsmæssige indsatser.
- Fleksjobreglerne blev også justeret. Det er muligt at blive ansat i fleksjob på helt ned til 1- 5 timer om ugen, såfremt der kan peges på et udviklingsperspektiv. Arbejdsgiverne skal alene betale løn for den effektive arbejdstid, mens den fleksjobansatte selv skal søge om tilskud til lønnen fra kommunen.
- Indførelse af regler om at kommunerne skal behandle sager om fleksjob, resourceforløb og førtidspension i tværfaglige rehabiliteringsteams i kommunerne inden der kan træffes afgørelse af kommunen. Her skal regionen deltage på møderne med en sundhedskoordinator fra Klinisk funktion, og der er alene regionens sundhedskoordinator, der kan inddrages i de "løbende sager" om resourceforløb og fleksjob. En sundhedskoordinator er typisk en social- eller arbejdsmedicinsk læge.
- Fra 1. juli 2016 indførtes en regelforenklning, således at sager hvor det var åbenbart, at borgeren skulle tilkendes førtidspension, herunder kræftsyge borgere i den terminale fase, ikke længere skal behandles på et rehabiliteringsmøde forud for kommunens tilkendelse af førtidspension.

I forlængelse af reformen har Ankestyrelsen lavet 3 praksisundersøgelser på området, med det formål at undersøge kommunernes udmøntning af de nye regler. Særligt i praksisundersøgelsen om tilkendelse af førtidspension fra 2015 anbefalede Ankestyrelsen, at kommunerne skulle være opmærksomme på at anvende relevante og individuelt tilrettelagt resourceforløb, forud for tilkendelse af førtidspension.

Forligskredsen bag Førtids- og fleksjobreformen aftalte endvidere evaluering af reformen efter 5 år. Evalueringen er igangsat i efteråret 2017 og forventes i sin helhed at blive afsluttet i sommeren 2018. Evalueringen vil behandle alle delene af reformen jf. ovenstående oversigt.

Beskæftigelsesministeren har dog besluttet at iværksætte et fremrykket del-evaluering af selve regelsættet for tilkendelse af førtidspension. Baggrunden herfor har bl.a. været at der i 6-by samarbejdet over for ministeren er givet udtryk for, at kommunerne mener at reglerne for at tilkende førtidspension er upræcise og uhensigtsmæssigt stramt formuleret. Da det samtidig er blevet tydeligt, at der er store kommunale forskelle i tilkendelser af førtidspension, samt generel meget kritik af kommunernes anvendelse af resourceforløb, har der været behov for en fremrykket evaluering på dette ene punkt. 6-byerne bidrager med 78 sager, herunder har Aalborg Kommune bidrager med 10 af sagerne.

Konklusion på den fremrykkede del-evaluering af lovgivningen om tilkendelse af førtidspension

Resultaterne fra del-evalueringen er offentliggjort i en pressemeddelelse d. 6. februar 2018.

Del-evalueringen består af 3 dele:

- Gennemgang af 78 konkrete sager fra 6-byerne. Analysen er foretaget af STAR i samarbejde med lægefaglige konsulenter fra de Kliniske enheder i regionerne. Analysen konkluderede, at der er

forskellig forståelse af, hvordan pensionsloven bliver fortolket, og at der derfor er behov for præciseringer. 6 byer kan ikke identificere deres egne sager i analysen, da der alene er tale om en samlet gennemgang.

- Redegørelse fra Ankestyrelsen om praksis i klagesager, hvor borgeren har klaget over visitation til et ressourceforløb, frem for tilkendelse af førtidspension. Beskæftigelsesministerens pointe er, at Ankestyrelsens redegørelse viser, at det efter Ankestyrelsens praksis ikke i alle tilfælde er en forudsætning for tilkendelse af førtidspension, at borgeren har deltaget i et ressourceforløb. Rapporten indeholder ligeledes cases, som kan anvendes ifm den fremadrettede praksis på området.
- En analyse fra STAR af kommunal variation i tilkendelser af førtidspension. Analysen kan ikke umiddelbart anvendes til at identificere nogen objektive, udefrakommende forklaringer på den kommunale variation. Der er set på andelen af alle ydelsesmodtager, der er tilkendt førtidspension i perioden 2014-2016, fordelt på personer under og over 40 år. Aalborgs tilkendelsesniveau på alle borgere ml. 18-66 år, er lidt under landsgennemsnittet. I forhold til personer under 40 år, er Aalborg i den tredjedel af kommuner med de mindste tilkendelsesandele. For personer over 40 år er Aalborg i den tredjedel af kommuner som ligger i midten af tilkendelsesandele.

På ovenstående baggrund, er Forligskredsen nået til enighed om, at den fremrykkede devaluering om tilkendelse af førtidspension skal udmøntes i en hurtig lovændring, med virkning fra 1. juni 2018.

Lovforslaget går i al sin enkelthed ud på, at der i eksisterende lovgivning præciseres, at der ved anvendelse af ressourceforløb skal være tale om, at ressourceforløbet skal være relevant og skal indeholde et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen.

Med lovforslaget ønsker Beskæftigelsesministeren at præcisere lovgivningen sådan, at der ikke længere kan opstå berettiget tvivl om at ressourceforløb ikke skal iværksættes alene som dokumentationskrav i relation til tilkendelse af førtidspension. Med det fremsatte lovforslag er det forventningen, at det i kommunerne skaber den nødvendige klarhed, og at praksis således vil blive bragt i overensstemmelse med lovgivers intention ifm reformen fra 2013.

Betydning for den fremadrettede praksis i Aalborg Kommune

Styrelsen for arbejdsmarked og rekruttering har allerede i marts 2017 udsendt en skrivelse om snitfladen mellem ressourceforløb, fleksjob og førtidspension, og som nu forventes fastsat i lov om social pension. Det er vurderingen, at Aalborg Kommune har fastsat en praksis, der følger den tidligere udsendte skrivelse og dermed allerede i dag følger den præcisering, som forligskredsen nu er blevet enige om skal fremgå af selve loven. Dette illustreres endvidere i nedenstående tabel:

Udvikling i bevillinger af førtidspension pr. år

År	2012 Pensionsordning før 1.1.2013	2013 Pensioner rejst før 1.1.2013 + tilkendelser efter ny pensionsordning	2014 Pensionsordning efter 1.1.2013	2015	2016	2017
Bevilgede førtidspensi oner	654	328 (heraf 158 sager behandlet efter ordningen fra 1.1.2013)	242	204	269	425

Der er derfor ikke en forventning om, at den kommende lovændring vil ændre væsentligt på nuværende praksis i Aalborg Kommune. Samtidig skal der være opmærksomhed på, at der med den foreslåede lovændring ikke er sket en generel lempelse af det dokumentationsgrundlag, der skal danne grundlag for afgørelser i sager om førtidspension.